

Uunga siunnersuut: Ilinniartut sungiusartullu atorfinitsinnerini suliffiit pisortanilu oqartussat inuiaqatigiinni akisussaaffeqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2019-imeersoq.

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerneqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap suliarinninnermini kingullertigut inuttarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Henrik Fleischer, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Sofie Geisler, Inuit Ataqatigiit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Rachel Ingemann, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Hermann Berthelsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Bo Martinsen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu Jerimiassen, Atassut

UKA 2019-imi ulloq 15. oktober 2019-imi siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq.

1. siunnersuutip imarisai siunertaalu

Ilinniartunik suliffimmillu sungiusartunik atorfinitsitsisarnernik siuarsaanissaq, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni suliffinnik amerlisaanissaq piginnaasatigullu qaffasaanissaq inatsisissatut siunnersuummik siunertaavoq.

Tamatuma ”malinnaanermut imaluunniit nassuiaanermut” aqqissuussinermik pilersitsinikkut piviusunnngortinneqarnissaa kissaatigineqarpoq. Suliffeqarfiit oqartussallu suliamik ilinniarsimasunik sulisoqartut¹, ilinniarfittut sungiusarfittulluunniit akuerineqarnissartik

¹ Siunnersuummi § 5-ikkut aalajangersarneqarpoq, Sulisutut suliamik ilinniarsimasutut paasineqassaaq Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu inuk kinaluunniit inuussutissarsiuutinut ilinniartitaanerni ilinniakkamik

siunertaralugu ilnniarfimmum attuumassuteqartumut saaffiginninnissamut pisussaaffilerneqarnissaat aaqquissuussinermik siunertarineqarpoq. Suliffeqarfik imaluunniit oqartussaasoq ilnniartoqarnissamut sungiusartoqarnissamullu akuerineqarsimaguni, akuersissummut naapertuuttunik amerlassusilinnik atorfinitsitsinissamut pisussaaffilerneqassaaq. Suliffeqarfik ilnniartunik sungiusartunillu atorfinitsitsinissamut pisussaaffimminik naammassinninngikkuni naammassinninnginnermut pissutaasunik nassuiaateqarnissamut siunnersuutikkut pisussaaffilerneqassaaq. Nassuiaat suliffissanut nittartakkakut tamanut saqqummiunneqassaaq.

2. Inatsisartuni siunnersuummik siullermeerinnineq

Siullermeerinninnermi ilaatigut illoqarfinni arlaqartuni ilnniartunut inissianik amigaateqarnerup qanoq siunnersuutikkut isummerfigineqarnera pillugu, nangillugulu inatsisissatut siunnersuutip taassuma sunniutissai pillugit arlalinnik apeqquteqartoqartarpoq. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnermini apeqqutit taakku ilannguppai, tassungalu atatillugu ilanngussaq 1-imiit 4-mut innersuussilluni.

3. Siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera

Siunnersuut 2016-imi piffissami 27. maajimit 2. juunimut siullermik tusarniaassutigineqarpoq. Kingorna 2018-imi piffissami 16. juulimiit 3. augustimut kiisalu 2019-imi piffissami 8. apriliimiit 13. maajimut nutaamik tusarniaassutigineqaaqqippoq. Aammattaaq missingiummi allannguutit annertuut tunngavigalugit 2019-imi piffissami 2. augustimiit 9. augustimut tapiliussamik tusarniaassutigineqaaqqippoq. Siunnersuut piffissani taakkunani Naalakkersuisut tusarniaanernut nittartagaanni tamanut saqqummiunneqartarpoq tamatumalu saniatigut tusarniaanermi illuatungerisanut arlaqartunut toqqaannartumik nassiunneqartarluni.

4. Naalakkersuisunut apeqqutit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninneranut atatillugu ataatsimiititaliaq ulloq 12. november 2019-imi kiisalu 7. juuli 2020-mi Naalakkersuisunut apeqqutinik nassiussaqarpoq. Apeqqutit ulloq 19. november 2019-imi kiisalu 11. september 2020-mi akissuteqarfigineqarput. Ataatsimiititaliap apeqqutai Naalakkersuisullu akissutaat ilanngussaq 1-imiit 4-mut normulerlugit ilanngunneqarput.

5. Ilisimatitsiffiusumik ataatsimiinneq

Ataatsimiititaliaq siunnersuut pillugu Naalakkersuisumik ulloq 5. oktober 2020-mi ilisimatitsiffiusumik ataatsimeeqateqarpoq.

naammassisaqarsimasooq, ISCED 2011-ip 3-4 nalinganik pisortani imaluunniit suliffeqarfimmi suliffeqartoq, ilinniakkamullu naapertuuttunik suliaqartinneqartoq. Tamanna inuk taanna Kalaallit Nunaanni akileraartussaappat akileraartussaannngippalluunniit.

6. Siunnersuutip teknikkkut ilusiligaanera

Ataatsimiititaliaq Inatsisartut inatsisissanik nalilersuisarfianit allakkiamik, siunnersuutip amigaataanut pitsaanngequtaanullu tunngassuteqartunik imaqartumik tigusaqarsimavoq. Allakkiaq isumaliutissiisummut matumunnga ilanngussaq 5-itut ilanngunneqarpoq.

Naalakkersuisut allakkiami kaammattuutit naapertorlugit allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussissasut **ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit inassutigineqarpoq.**

7. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

7.1 Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai

Siunnersuummut nassuiaatinut nalinginnaasunut aallaqqaasiummi allassimavoq,

”...siunnersuut pisortat namminersortullu suliassa qarfiini sunniuteqarluarnerulersitseqataassasoq, nalinginnaasumik naatsorsuutigineqarpoq. Siunnersuutip atuutilersinneqarnera taamaalilluni inuiaqatigiit kalaallit neriulluarnartumik ineriartornissaannut iluaqutaasussaavoq.”

Ataatsimiititaliap apeqqutaanut akissuteqarnermi naatsorsuutiginninneq una Naalakkersuisunit itisilerneqarpoq²:

”Amerlanipilussuit inuussutissarsiummik ilinniagaqalerlutillu piginnaasaasa annertusisinnissaat siunnersuutip qularnaassavai. Tamanna tassaavoq assersuutigalugu sanaartortoqarnermi sulinermi naammassisaqarsinnaassutsip pitsaanerpaanerullu qaffassarnissaannut pingaarnepaatut tunngavigisassat ilaat. Siunnersuutip saaffigisaanut inuussutissarsiorfinnut taakkununga sulisartut pikkorinnerullutillu amerlanerit pilersinnerisigut pissusissamisoortutut kingunerisassat tassa tassaassaaq suliffeqarfiusuni assigiinngitsunit taakkunani pitsaanerpaassutsip aamma annertusiartornissaa.”

Siunnersuutip siumut ungasissumut isigisumik naammassisaqarsinnaanerup annertunerulerneranik nassataqarsinnaanera ataatsimiititaliamit assortorneqanngilaq. Piffissarli qaninnerusoq isigalugu killormoortuanik pisoqarnissaa naatsorsuutigissallugu pissusissamisoornerussasorinarpoq, tassa ilinniartut suliffimillu sungiusartut amerlinerat, ilinniartitsinerup nukissanik tigooqqaaneranik tunngaveqartumik, pisortat namminersortullu suliffeqarfiini naammassisaqarsinnaanerup appariaateqarneranik nassataqassasoq.

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai pillugit siunnersuummut nassuiaatini ima allassimasoqarpoq³:

² Naalakkersuisut akissutaat 11. september 2020-meersoq.

³ Siunnersuummut nassuiaatini qupp. 17-imit malittuaniillu.

”Siunnersuutip aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisa nalilersornera annertuumik nalorninartortaqarpoq, aalajangersimasumik sunniutaasut arlaqarnerat eqqarsaatigalugu... Taamaattoq siunnersuut ilaatigut allaffissornermut, periutsinik pilersitsinermut kiisalu allannugtsaaliuinermit aalajangersimasunik aningaasartuuteqarfiusussaavoq. Siunnersuutikkut aningaasartuutaanerisut allat suliaasaqarfimmit nalinginnaasumik ingerlatsinermut ilaassapput, ilanngullugit pingaartumik ilinniartunut ilinniarnersiutinut kiisalu inuussutissarsiutinut ilinniarfinnut ilinniaqatigiit amerlinerannut aningaasaliissutit... Tamakku puigornagit ataani naatsorsuinerit isiginiarneqassapput, tamatumunngalu atatillugu aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip 2020-p suliarineranut atatillugu sinaakkusiussanik takutitsisuullutik.”

”Siunnersuut naatsorsuutigineqarpoq aningaasartuuteqarnermik isertitaqarnermillu kinguneqassasoq. Ungasinnerusumut isigaluni inuiaqatigiinnut iluaqutissartarai suliffeqartut amerlinerat, ilinniakkat qaffariarnerat kiisalu tunisassiornerulerneq siunnersuummut ilanngullugit naatsorsorneqanngillat. Nalinginnaasumimmi imaattarmat iluanaarutit aningaasartuuteqarnerup kingorna aatsaat iluaqutigineqalersinnaasarlutik. Lærlinginik sungiusaammillu sulisunik atorfinitsitsinermut pisortat aningaasartuutaat ingerlatsivinnut pineqartunut maanna akuersissutit iluini pisariillisaanikkullu akilerneqarsinnaassasut isumaqartoqarpoq. 2020-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi siunnersuutip piviusunngortinneranut aningaasartuutit ilanngaaseriikkat piffissamut 2010-2014-mut agguallugit 45,05 mio. kr.-iussapput.”

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai nassuiaatini qaapiaannartumik allaaserineqarmata, ataatsimiititaliaq taakku pillugit Naalakkersuisunut ima apeqquteqarpoq:

“Qulaani allassimasoq ima paasineqassava, 800.000-it taakku 45,05 mio.-it konto pingarneq 20.11.10-imut immikkoortinneqartut kiisalu 450.000-it konto pingarneq 67. 02. 06-imut immikkoortinneqartut saniatigut immikkoortitaasut?”

Tamanna pillugu akissummini Naalakkersuisut ima paasissutissiippu⁴:

”Kr. 45,05 mio. kontumi pingarnermi 20.11.70-imi immikkoortinneqartut, kiisalu kr. 450.000 kontumi pingarnermi 67.02.06-imi immikkoortinneqartut saniatigut kr. 800.000 taakkua inissisimasut paasineqartussaasoq, eqqorpoq.”

⁴ Naalakkersuisut akissutaat 19. november 2019-imeersoq.

Aningaasat immikkoortinneqarsimasut qanoq atorneqarnissaat naatsorsuutigineqarnersoq pillugu itisiliinerusumik nassuiaanneqarnissamik ataatsimiititaliap qinnuteqaataanut Naalakkersuisut ima akissuteqarput⁵:

”Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmi sulisussat sulisumik ataatsimik ilaneqassapput. Sulisup taassuma malinnaanermik suliaqarnissaq aammalu suliffeqarfinit oqartussanillu uppernarsaatiniq qulakkeerinissaq pingaarnertut akisussaaffigissavai. Aammattaaq sulisup taassuma suliffissanut nittartakkamik atassusiisartoq oqaloqatigisassavaa, kiisalu suliffeqarfiit aamma oqartussat tamatumunnga piumasaqaatinik naammassinninnissaat pillugu oqaloqatigisassallugit. Suli.gl ilinniarfissanut sungiusarfissanullu quppernermik nutaarluinnarmik ilaneqassaaq. Digitalimik aaqqiissutissami tassani ilinniarfissat sungiusarfissallu ilinniartunngorsinnaasunut sungiusartussanullu tulluurtussarsiuunnissaannut periarfissanik pitsaanerulersitsinissamik qulakkeerissaaq. Tamanna ilaatigut ilinniartut sungiusartussallu suliffeqarfinnik oqartussanillu, suliassaqarfimmik immikkuullarissut iluanni ilinniartussarsiorunik sungiusartussarsiorunillu, ujaasisinnaalernerisigut pissaaq.”

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai ersernerluttut suli ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarmata, taakku pillugit itisiliineruffiusumik nassuiaaffigineqarnissaq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarsimavoq. Tamanna pillugu Naalakkersuisut ima akissuteqarput⁶:

”Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliamit apeqqutini eqqortumik taaneqartutut Suliffeqarnermut Naalakkersuisoqarfimmi sulisussat ataatsimik amerlisinneqassapput. Sulisoq taanna malitseqartitsisarnermut pingaarnertut akisussaaffimmik tigusinnissaaq, aammalu suliffeqarfinit pisortanillu uppernarsaassutiniq qularnaarisassaaq. Ilanngullugu suliffissarsiorfittut nittartakkamik nioqquteqartuusorlu oqaloqatiginninnermut sulisoq taanna isumaginnissaaq, kiisalu tassunga tunngasunik piumasaqaatinik piviusunngortitsinissaat pillugit suliffeqarfinnik pisortanillu

⁵ Naalakkersuisut akissutaat 19. november 2019-imeersoq.

⁶ Naalakkersuisut akissutaat 11. september 2020-meersoq.

oqaloqatiginnittassalluni. Suli.gl suliffimmi ilinniarfissanut sungiusarfissanullu nittarsivimmik nutaarluinnarmik ilanngussivigineqassaaq. Qarasaasiakkut iluarsiiisuttip taassuma suliffimmi ilinniartuusinnaasunik sungiusartuusinnaasunillu suliffimmi ilinniarfinnik sungiusarfinnillu naleqqusaanissamat pitsaanerusunik periarfissanik pilersitsinissaq qularnaassavaa.

Taamaattorli siunnersuummik, tassungalu atasutut oqaaseqaatinik erseqqinnerusumik misissuinermini (aammalu maannakkut COVID-19-imik ajornartoorfimmik tunngaveqartumik) sulisunik amerlisaanermut tassunga naleqqiullugu koruunit 300.000-it sipaarutissat nassaarineqarsinnaasut Suliffeqarnermut Naalackersuisoqarfiup paasisimavaa.

Suli.gl-imut koruunit 450.000-it immikkoortinneqartut siunnersuummi aningaasaqarnermi kingunerisinnaasani nassuiarneqartut -iisimatitsissutinik ingerlatassanut, TV -kut ingerlatassanut, angalanernut, nutserinernut il.il. atorneqassapput.”

Ataatsimiititaliap akissut ima paasivaa, tassa suli.gl-imut 450.000 kr.-inik immikkoortitsisoqarnera kiisalu Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfimmut aningaasaliissutit 800.000 kr.-inik qaffanneqarnerat siunnersuutip aningaasaqarnikkut toqqaannartumik kingunerissagai. Ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu kingunissat ilaat sanillersuussinermi innerussapput, annerusumik suliffimmik sungiusartut ilinniartullu amerlinerannik pisinnaasumik tunngaveqartinneqartussat. 45,05 mio. kr.-it saniatigut ilinniarnermut tapiissutinut kiisalu ilinniaqatigiit amerlassusaat tunngavigalugu aningaasaliissutinut atuisoqassaaq, ingerlatsinermulli aningaasartuutit allat suut aningaasanit pineqartunit matussuserniarneqarnersut, aningaasallu qanoq agguataarneqarnissaat naatsorsuutigineqarnersooq ataatsimiititaliamit paasiuminaatsinneqarpoq. Aningaasaliissutit siunnersuummut tunngatillugu immikkoortinneqarsimagaluartut taakku 45,05 mio. kr.-it sumut atorneqarnissaat, qanorlu agguataarneqarnissaat naatsorsuutigineqarnersooq aappasaaneerinninnerup pingajussaaneerinninnerullu akornanni ataatsimiititaliamut allakkatigut itisiliivigeqqullugu Naalackersuisunut **ataatsimiititaliap qinnutigaa.**

Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap oqaatigisariaqarpaa siunnersuut ataatsimut isigalugu taamaassangatitsinernik piumasaaqatinillu arlalinnik, ilinniartut amerlanerulernissaannik anguniagaqarnissamik kissaateqarneq eqqarsaatigalugu, siunnersuutillu assersuutigalugu aningaasaqarnikkut qanoq kinguneqarnissaata naatsorsuutigisariaqarneranik erserterlulersitsisunik tunngavilersugaasungasoq.

7.2 Maannakkut ilinniartuusut amerlassusaat pillugu paasissutissatigut tunngavissaq pillugu Nassuiaatini immikkoortoq “2.2. Pissutsit pingaaruteqartut siunnersuummi tunngaviusut” ataani ima allassimasoqarpoq:

”Pisortat oqartussaasuini, pisortat suliffeqarfiutaanni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni imaluunniit pisortat oqartussaasuinit allanit pigineqartuni kiisalu suliffeqarfinni namminersortuni lærlingit sungiusaammillu sulisut tulluuttutut agguataarsimasut nalilerneqarpoq. Kisitsisit pissarsiarineqarsinnaasut kingullerpaat takutippaat lærlingit sungiusaammillu sulisut 55 procentii suliffeqarfinni namminersortuniittut, 25 procentii pisortat suliffeqarfiutaanniillutik 20 procentiilu pisortat oqartussaasuiniillutik. Taamaasilluni nalilerneqarpoq december 2018-imi suliffeqarfinni namminersortuni 277-inik lærlingeartoq sungiusaammillu sulisoqarluni, 173-it pisortat suliffeqarfiutaanniillutik kiisalu 232-t (138 + 94) pisortat oqartussaasuiniillutik.

Peqatigisaanillu 2018-imi inuussutissarsiutinut ilinniartunni 1.085-it ilinniakkaminnik ingerlatsipput, unitsitsiinnartartut 50%-t missigalugit. Ilanngullugulu nalilerneqarpoq 2011-imi lærlingit sungiusaammillu sulisut suli amerlanerusut, taamanikkut inuussutissarsiutinut ilinniartunni ilinniakkaminnik ingerlatsisut 1.302-ullutik amerlanersaammata... ”

Nalilersuinerit taakku sunik tunngaveqarsimanerat nassuiaatini ersinngimmat Naalackersuisut tamatuminna nassuiaateqaqqullugit ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput.

Namminersortut pisortallu suliassaqarfiini ilinniartunik agguataarineq pillugu nalilersuineq, kiisalu ilinniartut suliffimmillu misiliisut 2011-mi amerlanerusimanerannik naliliisimaneq pillugu akissuteqarnermi Naalackersuisut Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmu ingerlaqqiffissiamik innersuussipput.⁷ Ingerlaqqiffissiamili takussutissiaq ulloq 24. juni 2020-mi saqqummiunneqarsimasuuvoq, tassa inatsisissatut siunnersuutip saqqummiunneqareernerani. Taanna piffissami 2012-imiit 2019-imut ilinniartunut tunngassuteqarpoq.

Siullertut takussutissiami ilinniartut suliffimmillu misiliisut pisortani oqartussanut, pisortat suliffeqarfiutaannut namminersortullu suliffeqarfiutaannut agguataagaanerannik takussutissiisoqanngilaq. Aappatullu takussutissiaq 2011-mut tunngassuteqanngilluinnarluni.

Ilinniartut suliffimmillu sungiusartut amerlassusaat immikkoortumi issuarneqartumi siullermi allassimasut, (277-it, 173-it aamma 232-t) katillutik 682-iupput. Kisitsilli taanna ilinniartunut

⁷ <http://stat.gl/publ/da/UD/202006/pdf/2019%20Lærlinge.pdf>

tamarmiusunut, ukioq 2018-imut kisitsisitigut takussutissiaq 1-imi allassimaneratut 732-usunut naapertuutinngilaq. Naalakkersuisut tamatuminnga isummerfiginnequllugit ataatsimiititaliamit qinnuigineqaramik, tamanna pillugu ima akissuteqarput:

”Suliffimmi ilinniarfiit 682-it tassaasimapput -soorlu siunnersuummut oqaaseqaatini nassuiarneqartutut (takuuk qupp. 6ff) -suliffimmi ilinniarfissanut sungiusarfissanullu 2018-imi decembarimut agguaqatigiissitat, suliffinni namminersortuni (277-it), pisortat suliffeqarfiutaanni (173-it), aamma pisortat qullersaqarfiini 232-it (138 + 94). Ataatsimut isigalugit suliffimmi ilinniartutut aningaasarsiaqarsimasut 2018-imi agguaqatigiissillugit suliffimmi ilinniartut sungiusartullu 732-usimapput. Taakkanit Kalaallit Nunaanni N aatsorsueqqissaartarfimmit nalunaarsuinermi ilanngunneqanngitsut pisortaqarfiusumi peqqinnissaqarfimmi ikiortit isumaginnittoqarfimmilu ikiortit suliffimmi ilinniartut sungiusartullu 94-iupput, taakku ilinniagaqarnersiutinik pissarsisarmata. Taakku 2013-imi 143-nit 2018-imi 94-inut ikileriarsimapput. Taamaalilluni ataatsimut isigalugit 2018-imi agguaqatigiissillugit suliffimmi ilinniartut sungiusartullu 826-upput.

Taamaalilluni Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap 2018-imi decembarimut agguaqatigiissitaq 2018-imut tamarmiusumut agguaqatigiissitamut assersuuppaa.”

Taamaalilluni ilinniartut pisortat namminersortullu suliffeqarfiutaannut agguataagaanerannik nalilersuinermut tunngaviusup nassuiaatigineqarsimanerannik ataatsimiititaliaq suli takusaqanngilaq. Taamatutaaq 2011-mi ilinniartut suliffimmillu misiliisut amerlanerusimanerannik naliliinermit tunngaviusup nassuiaatigineqarnerannik ataatsimiititaliaq takusaqarsinnaanngilaq, imaluunniit ilinniartut suliffimmillu misiliisut december 2018-imi amerlassusaannik naliliinerup sumik tunngaveqarsimanerannik. Naliliineq kisitsisitigut paasissutissannik tunngaveqarsimassasoq ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq, tunngaviusorli nassuiaatigineqanngimmat tamatuminnga naliliiffiginninnissaq ajornakusoorpoq.

7.3 §§ 3-mi aamma 4-mi nassuiaatit pillugit

7.3.1 Oqartussat pillugit § 3-mi §4-milu nassuiaatit pillugit

Aalajangersakkat ima oqaasertalerneqarsimapput:

”§ 3. Oqartussat Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu tassaapput pisortaqarfiit, pisortat ataatsimoortut, ingerlatsiviit allatulluunniit ataatsimoortut pisortat ingerlatsiviinut atasuusut, imaluunniit allatut pisortaasut imaluunniit pisortanit

pigineqartut imaluunniit nakkutigineqartut, aammalu Kalaallit Nunaanni ingerlatanik suliaqartunik sulisoqartut.”

”§ 4. Suliffeqarfittut Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu paasineqassaaq suliffeqarfik namminersortoq imaluunniit pisortat suliffiutaat sunaluunniit, Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartoq.”

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut apequtigaa⁸:

”§ 3-mi “pisortanit pigineqartut imaluunniit nakkutigineqartut” qanoq paasineqassava, tamanna pisortat suliffiutaat inatsisip § 4-aani ilaatinneqareersut?”

Apequt Naalakkersuisunit ima akineqarpoq⁹:

”Assersuutigalugu Pisortani suliffeqarfiit namminersortut (SOV -it) aamma inatsimmi pineqartunut ilaanissaat, oqaasertaliinermi qulakkeerneqarpoq. SOV -it pisortani suliffeqarfinit aallaassutigaat, naalagaaffimmi ingerlatsivinni suliassaqarfiup aalajangersimasup iluani nammineq isertitaqarluni pigisaqarlunilu nalilinnik pisinnaatitaalluni pisussaataitaallunilu inuussutissarsioruunneq, aammalu aningaasaleeriaatsimi pineqartunut ilaasuunnginneq.

SOV-imut ilisarnaataavoq suliffeqarfiunerup aamma pisortani oqartussaanerup akornanni akuleriisitsisarneq. tamatuma kingunerisaanik SOV namminersortunut pisortanullu inatsisit akornanni inissisimalluni.

Taamaalilluni SOV suliffeqarfimmut tunngatillugu amerlanertigut ingerlatseqatigiiffinnut inatsisini maleruagassani pineqartunut ilaasarpoq. kisianni peqatigisaanik oqartussat suliassarinnaasaannut tunngatillugu pisortani maleruagassani pineqartunut ilaasarluni.

Assersuutigalugu pisortat suliffeqarfiat namminersortoq tassaavoq, Aningaasaqarnikkut Patajaassuseqarneq.”

Ataatsimiititaliap akissut ima paasigaa ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut oqaatigisimavaa, tassa pisortani suliffeqarfiit namminersortut (SOV -it) § 4 malillugu suliffeqarfiunatik, akerlianik siunnersuummi § 3 naapertorlugu “oqartussatut” naatsorsuuttariaqartut.¹⁰

⁸ Ataatsimiititaliap apeqqutaa 12. november 2019-imeersaq.

⁹ Naalakkersuisut akissutaat 19. november 2019-imeersaq.

¹⁰ Ataatsimiititaliap apeqqutaa 7. juli 2020-meersaq.

Tamatumunnga tapiutitut Naalackersuisut ima allassimapput¹¹:

”Assersuutigalugit namminersortitatut pisortat suliffeqarfiutaat (selvstændige offentlige virksomheder (SOV-it)) inatsimmi ilaasuunissaannik oqaasertaliussat qularnaarpaat. Pisortat suliffeqarfiutaannit SOV-it assigiinngissutigaat naalagaaffimmi aqutsisoqarfimmi immikkoortoqarfiup aalajangersimasup iluani inuussutissarsiummik ingerlatalittut inatsisitigut inuttut naatsorsuussaannikkut, nammineq isertitaqartuullutik aningaasaateqartuullutillu, aammalu aningaasaliisarnernik aaqqissuussaqaqrfiusumi ilaasuunatik.

SOV-ip ilisarnaataa tassaavoq suliffeqarfiup aamma pisortat oqartussaasoqarfiata akornanni katitigaasutut ittuunini, nassataralugu SOV -ip inunnut oqartussaasunullu eqqartuussisarfiup akornanniinnera.

Taamaalilluni suliffeqarfimmut tunngatillugu SOV ingerlatseqatigiiffinnut inatsisaasuni malittarisassani ilaanagerusassaaq, tamatumunngali ilaliullugu oqartussaasunut suliaassaasinnaasunut tunngatillugu pisortanut malittarisassanut ilaasinnaassalluni.

Namminersortitut pisortanit pigineqartut suliffeqarfittut namminersortitatut assersuut tassaasinnaavoq Nukissiorfiit.

Taamaattorli piviusutut nalornisoqarfimmi pisortat pigisaattut ingerlatseqatigiiffik imaluunniit suliffeqarfik inatsimmik tassannga paasisaqaqrfiusumi oqartussaaffeqarfittut imaluunniit oqartussaaffeqarfiunngitsutut isigineqassanera eqqartuussiviit aalajangertussaassavaat.”

”Aningaasaqarnikkut Patajaassuseq pisortatut suliaqartut namminersortitatut pisortat suliffeqarfiutaat, Inuussutissarsiornermut Ministereqarfik aqutigalugu Danmarkip naalagaaffianit pigineqartoq taamaallaat assersuussinissamut tunngavigisassatut assersuutitut taaneqarpoq, soorlu assersuutigalugu Nukissiorfiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartoq. Inatsisissatut siunnersuummut pineqartumut allatut Aningaasaqarnikkut Patajaassuseq attuumassuteqanngilaq.”

Nukissiorfiit suliffeqarfiummat namminersortitaq aningaasanut inatsisikkoorlugu ukiumoortumik aningaasaliiffigineqartartoq taassuma aningaasaliissuteqartarnermik aaqqissuussinermut ilaanngitsutut Naalackersuisunit isumaqaqrfigineqarnera ataatsimiititaliamit

¹¹ Naalackersuisuts svar af 11. september 2020.

eqqumiigineqarpoq. Ataatsimiititaliap tamanna tunngavigalugu siulianilu nassuiaatigineqartoq aallaavigalugu Nukissiorfiit qanoq ililluni SOV-usinnaanera takujuminaatsippaa.

Taamatuttaa Naalackersuisut siunnersuummik suliarinninnerminni Aningaasaqarnikkut Patajaassusermik assersuusiornerat ataatsimiititaliamit eqqumiigineqarpoq, tassami Aningaasaqarnikkut Patajaassuseq siunnersuummut attuumassuteqanngimmat. Tamanna paatsiveerusaataannaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Naalackersuisut akissutaat malillugu aamma ilimagineqarsinnaavoq, ingerlatseqatigiiffiit suliffeqarfiillu pisortanit pigineqartut allat inatsit malillugu oqartussatut isigineqarnissaat Naalackersuisunit siunertarineqarsimanngitsoq. Tamannali § 3mi nassuiaatikkut paasiuminaappoq. Taamaalilluni qaqugu inatsit malillugu pisortat suliffeqarfiutaat (§ 3 malillugu) “oqartussatut” paasineqassanersoq imaluunniit (§ 4 malillugu) “suliffeqarfittut” paasineqassanersoq ersernerluppoq nalornilersitsisinnaallunilu.

Tamatuma saniatigut ataatsimiititaliap maluginiaqqussallugu tunngavissaqartippaa, oqartussap nassuiaatigineqarnera § 3-mi allassimasoq ingerlatsinermi paasinnittaaseq naapertorlugu atorineqarneranit allaanerusumik atorineqarmat (soorlu tamanna aamma kommunini immikkoortortanik ingerlatsinermut tunngatillugu isumaliutissiisummi matumani immikkoortoq 6.3.2.-mi allassimasoq), tamannalu siunertamut qanoq pitsaatiginersoq isumaliutigeqqullugu Naalackersuisunut sakkortuumik kaammattuutigalugu.

7.3.2. Kommunini immikkoortortanik ingerlatsineq pillugu

Siunnersuutip tusarniaassutigineqarneranut atatillugu Kommune Kujallermit maluginiaqquneqarpoq, § 3-p oqaasertalerneqarnera kommunit aquneqarnerat pillugu inatsimmi § 1 malillugu aggornilersuinermit naapertuutinngitsoq. Suliassa qarfinnut ingerlatsiviit aamma atorfilittat qullersat ataanni oqartussaasuunngitsut, kommunimili suliassa qarfiit suliarineqartarnerisa agguarneqarnerannut, ukiup missingersuusiorfiusup ingerlanerani allanngortinneqarsinnaasumut takussutissaannaasut kommunimit tikkuarneqarpoq.

Naalackersuisut siunnersuummut nassuiaatini tusarniaanermut akissut ima isummerfigaat¹²:

”Siunnersuummi § 3 aammalu tassunga nassuiaatit malillugit kommuni aammalu tassani ingerlatsivinni immikkoortortat aallaaviatigut immikkoortortatut arlalittut, taamaalillutillu siunnersuut malillugu oqartussatut assigiinngitsutut arlalittut, isigineqartussaapput. Kommunimi oqartussanut immikkoortortat, immikkoortutik

¹² Inatsimmut nassuiaatini qupp. 27.

ingerlatsivittut immikkoortortaasut, ilaatigut tassaasinnaapput kommunimi ingerlatsiviit. Assersuutigalugu tassaasinnaapput meeqqanut, ilaqtariinnut aamma meeqqat atuarfiinut ingerlatsivik, sanaartornermut avatangiisinullu ingerlatsivik, atugarissaarnermut, suliffeqarnermut inuussutissarsiornermullu ingerlatsivik, aningaasaqarnermut sulisoqarnermullu sullissivik aamma ataatsimoorussanut sullissivik. Kommunimi ingerlatsivik imaluunniit oqartussanut immikkoortortaqaq alla sunaluunniit, immikkoorluni ingerlatsivittut immikkoortortaasoq, taamaalilluni siunnersuummi § 3 malillugu oqartussaasuvoq. Ilinniartoq imaluunniit sungiusartussaqaq atorfimmi sorlermi atorfinitsinneqassanersoq, kommunip nammineerluni ilumini aalajangertussaavaa.”

Aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatini § 3 pillugu ima allassimasoqarpoq¹³:

”Siunnersuummi taaneqartutut aamma kommunit pineqartunut ilaatinneqarput. Kommuni taassumalu ingerlatsinermit immikkoortortaqaq, siunnersuut malillugu aallaaviatigut immikkoortortatut arlalittut, taamaalillunilu § 3-imi aalajangersagaq malillugu oqartussatut assigiinngitsutut arlalittut, isigineqassapput. Kommunimi oqartussat immikkoortortaqaq, immikkoorlutik ingerlatsivimmi immikkoortortaasut, ilaatigut kommunip ingerlatsiviannut ilaasimasinnaapput. Taakkua assersuutigalugu tassaasinnaapput meeqqanut, ilaqtariinnut aamma meeqqat atuarfiinut ingerlatsivik, sanaartornermut avatangiisinullu ingerlatsivik, atugarissaarnermut, suliffeqarnermut inuussutissarsiornermullu ingerlatsivik, aningaasaqarnermut sulisoqarnermullu sullissivik aamma ataatsimoorussanut sullissivik. Kommunimi ingerlatsivik imaluunniit oqartussani immikkoortortaqaq sunaluunniit, immikkoorluni ingerlatsivittut immikkoortortaasoq, taamaalilluni siunnersuummi § 3 malillugu oqartussaavoq. Ilinniartoq imaluunniit sungiusartussaqaq atorfimmi sorlermi atorfinitsinneqassanersoq, kommunip nammineerluni aalajangissavaa.”

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliaq ima apeqquteqarpoq¹⁴:

”Nassuiaammi ”Ilinniartoq imaluunniit sungiusartussaqaq atorfimmi sorlermi atorfinitsinneqassanersoq kommunip nammineerluni aalajangissavaa” qanoq paasineqassava, tassungami atatillugu oqartussaasup ingerlatsiviunera tunngaviutinneqarmat, ingerlatsiviillu ataasiakkaat ilinniarfissatut/suliffimmik misiliiffissatut § 8 malillugu akuerineqartussaasut?

¹³ Inatsimmut nassuiaatini qupp. 39.

¹⁴ Ataatsimiititaliaq apeqqutaa 12. november 2019-imeersoq.

Naalakkersuisut apeqqummut ima akissuteqarput¹⁵.

“Tassani iluminni agguariaaseq pineqarpoq, taassuma iluani kommunip nammineertuuneranut ilaatillugu kommunimi oqartussami sorlermi ilinniartumik atorfinitsitsisoqassanersoq, kommuni aalajangiisinnaalluni.”

Qanoq oqaasertaliussassatut siunnersuutigineqartup kommunit aqunneqarnerat pillugu inatsimmi immikkoortortanik ingerlatsinermut aalajangersakkanut naapertuutinnginnera isumaliutigilluaqqullugu Naalakkersuisunut ataatsimiititaliap kaammattuutigaa. Naalakkersuisut tamatumunnga ima akissuteqarput¹⁶:

”Aallaavittut kommunini immikkoortunut aqutsisoqarpoq, takuuk kommunini aqutsinermut inatsit. Taamaattorli tamanna aqutsisarnermut inatsisitigut oqaariaatsini aalajangiisuunngilaq, killeqarfigisaq uninngaannaanngimmat soorlu kommunimi aqutsisoqarfiit aqutsisoqarfittut atuuffinnut allanut attuumassutilinni apeqqutini namminersortitatut aqutsinikkut immikkoortoqarfittut isigineqarput, soorlu sulianik ingerlataqarneq pillugu paasisaqarnissamik qinnuteqaatinut lsummernerni. Taamaattumik pisortat oqartussaqaarfiinik siunnersuutigisatut nassuiaat inatsisinut attuumassutilinnut allanut akerliusuunnginnera Naalakkersuisut isigaat.”

Tassunga atatillugu Justitsministeriaqarfiup pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaanermut inatsisikkut ilitersuussutaa maluginiaqqussallugu ataatsimiititaliaq tunngavissaqarpoq¹⁷, tassani ima allassimasoqarpoq:

”Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq kommunini nunallu immikkoortuini ingerlatsinermut tunngavissiisimaneq naapertorlugu kommunalbestyrelsip (regionsråd) taassumalu ataatsimiititaliaasa, immikkoortortaqaarfiisa allatullu suliassaqaarfiisa akornanni imaluunniit immikkoortortat taakku akornanni allakkanik nassiussueqatigiittarneq nammineq ilumi nassiussuinertut nalilerneqarmat, tassa oqartussaaffiup ataatsip iluani immikkoortortat assigiinngitsut akornanni allakkanik nassiussueqatigiinnertut.

Ingerlatsinermut immikkoortortaq nalinginnaasumik namminerisamik oqartussaaffittut imaluunniit oqartussaaffiup allap ilaatut nalilerneqartariaqarpoq. Taamaalilluni ingerlatsinermut immikkoortortaq pisut ilaanni namminerisamik oqartussaaffiullunilu pisuni allani oqartussaaffiup allap ataaniisinnaanngilaq,

¹⁵ Naalakkersuisut akissutaat 19. november 2019-imeersoq,

¹⁶ Naalakkersuisut akissutaat 11. september 2020-meersoq.

¹⁷ Vejledning om offentlighed i forvaltningen, VEJ nr. 9847, 19 december 2013-imeersoq, qupp. 37. <https://www.ft.dk/samling/20161/almdel/tru/bilag/100/1698612.pdf>

tamanna inatsisitigut erseqqilluinnartumik immikkut tunngavissinneqarsimatinnagu.”

Pisortani oqartussaasup kommunit aqunneqarnerat pillugu inatsit naapertorlugu immikkoortortanik ingerlatsinermut malittarisassanut akerliusumik siunnersuutikkut atorneqarnera ataatsimiititaliamit ajornartorsiutitut nalilerneqarpoq.

7.3.3 “Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartuuneq” pillugu

Inatsisissatut siunnersuummi § 4 ima oqaasertalerneqarsimavoq:

”§ 4 Suliffeqarfittut Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu paasineqassaaq suliffeqarfik namminersortoq imaluunniit pisortat suliffiutaat sunaluunniit, Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartoq.”

Inatsisissatut siunnersuummi § 4 pillugu nassuiaatini ima allassimasoqarpoq¹⁸:

”Siunnersuut malillugu namminersortut suliffeqarfianni ilaatinneqarput suliffeqarfiit namminersortut matuma siuliani allassimasut suulluunniit, taanna kalaallinit, danskinit, nunanit allamiunit imaluunniit nunani tamalaaneersunit pigineqarnerasoq apeqqutaanani, suliffeqarfik Kalaallit Nunaanni suliffeqarfimmik ingerlatsippat imaluunniit ingerlatanik suliaqarpat naammalluni. Suliaqartuusut namminersortut nunanit allaneersut qanorluunniit iluseqartut, Kalaallit Nunaanni suliffeqarfimmik ingerlatsisut imaluunniit ingerlatanik suliaqartut, taamaalillutik siunnersuummi pineqartunut ilaatinneqarput. Namminersortut suliffeqarfiinit nunanit allaneersunit immikkoortortaqrarfiit, Kalaallit Nunaanni suliffeqarfimmik ingerlatsisut imaluunniit ingerlatanik suliaqartut aamma siunnersuummi pineqartunut ilaatinneqarput.”

”Suliffeqarfiit taaguutaannut ilaatinneqarput assersuutigalugu aamma namminersortut suliffeqarfii nunanit allaneersut, Kalaallit Nunaanni pisortani oqartussanut imaluunniit Kalaallit Nunaanni pisortat suliffeqarfiinut siunnersuinernik sullissisartut aammalu Kalaallit Nunaanni pisortani oqartussanut imaluunniit Kalaallit Nunaanni pisortat suliffeqarfiinut siunnersuinernik sullissinerit pillugit isumaqatigiissutit neqeroortitsivigineqarneranni peqataasartut. Namminersortut suliffeqarfii nunanit allaneersut CVR-inut nalunaarsuiffimmi nalunaarsorneqarsinnaanngillat.”

¹⁸ Inatsimmut nassuiaatini qupp. 40.

Ataatsimiititaliaq nassuiaatit tunngavigalugit Naalakkersuisunut ima apeqquaqarpoq¹⁹:

*”Qanoq nassuiaatini immikkoortut issuarneqartut inatsisip oqaasertaanut
"Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartoq"-mut attuumassuteqarpat”? § 4 ima
oqaasertalerneqaraluarpat: "Suliffeqarfittut Inatsisartut inatsisaat
naapertorlugu paasineqassaaq suliffeqarfik namminersortoq imaluunniit
pisortat suliffiutaat sunaluunniit, Kalaallit Nunaanni tamakkiisumik
ilaanakortumilluunniit akileraartussaataasooq" qanoq
kinguneqassagalarpa?”*

Naalakkersuisut tamatumunnga ima akissuteqarput²⁰:

*”Immikkoortoq issuarneqartoq oqaatsimi "Kalaallit Nunaanni
angerlarsimaffeqartoq" aamma suut ilaatinneqarnerisut assersuutissaavoq.*

*Siunnersuutigineqartut § 4-ip allangortinneqarnerani sunniutaasussanik
nalilersuinissamat, erseqqinnerusumik misissuinissaq pisariaqarpoq. Suliffeqarfii
il.il. akileraaruserneqartarnerat suliassaqarfiuvoq pisariusooq aammalu annertoq.
Taamaattoq maannakkut naliliisoqarpoq tamanna ilinniartunik sungiusartussanillu
atorfinititsisarnermik, inatsimmik matuminnga siunertaasumik,
annertusititsinaviangitsoq, tassami suliffeqarfii il.il.
amerlanerulernaviarunangimmata.”*

Suliffeqarfik Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqaruni aatsaat inatsisissatut siunnersuummut ilaatinneqarpoq. Tamanna § 4-mi erseqqilluinnartumik allassimavoq.

Angerlarsimaffeqarnerulli nalinginnaasumik paasineqartarneranut, matumani aamma akileraartarnermut tunngatillugu inatsimmut nassuiaatit § 4-p oqaasertalerneqarneranut naapertuuttungangillat. Taamaalilluni taaguutip nalinginnaasumik paasineqartarnera, matumani aamma akileraartarnermut tunngatillugu, naapertorlugu suliffeqarfiup aqutsisoqarnikkut ingerlatsivigisaata angerlarsimaffiunissaa tunngaviutinneqartariaqarpoq.

Akissut tunngavigalugu Naalakkersuisut “Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartuuneq ”-rup qanoq paasineqarnissaanik siunnersuutigineqartup oqariartaatsip taassuma akileraartarnikkut paasineqartarneranut akerliunera naapertuunnersooq isummerfigeqqullugu ataatsimiititaliamit qinnuigineqarput²¹. Naalakkersuisut tamatumunnga ima akissuteqarput²²:

¹⁹ Ataatsimiititaliap apeqquataa 12. november 2019-imeersoq.

²⁰ Naalakkersuisut akissutaat 19. november 2019-imeersoq.

²¹ Ataatsimiititaliap apeqquataa 7. juli 2020-meersoq.

²² Naalakkersuisut akissutaat 11. september 2020-meersoq.

”Kalaallit Nunaanni suliffeqarfimmik ingerlatsissagaanni Det Centrale Virksomhedsregisterimi (Qitiusutut Suliffeqarfinnik Nalunaarsuiffimmi) nalunaarsorneqartariaqarpoq. Nalunaarsorneq qarasaasiakkut pissaaq, ugguna: <https://indberet.virk.dk>. Aammattaaq ingerlatseqatigiiffiit sulisunik atorfinitsitsinissamik pilersaaruteqartut sulisitsisunik nalunaarsuiffimmi, Sulinal' imi sulisitsisutut nalunaarsussapput, ugguna: <https://sulinal.nanoq.gl>.

20 18-imi juulimi ingerlatseqatigiiffinnut inatsit nutarsagaq atulerpoq, taassumalu Ingerlatseqatigiiffiit nutaanik ilutsit atorlugit pilersissinnaalersippai. Taamaattumik ”Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartuuneq”-mik nassuiaat oqaatsimik nerumittumik nassuiakkatut akileraartarnermut tunngasutut paasinninnermut akerliusutut isigineqanngilaq.”

Ingerlatseqatigiiffinnulli inatsimmut nutarsakkamut innersuussinerup matumunnga qanoq attuumassuteqarnera ataatsimiititaliamit takujuminaatsinneqarpoq, tamanna pingaartumik “Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartuuneq”-rup akileraartarnermut tunngatillugu atornerqartarneranik allannguut nassataqanngimmat.

7. 4 Ajornartorsiutinut siuliani taaneqartunut iluarsissutaasinnaasoq

Ajornartorsiutit siuliani taaneqartut saniatigut ataatsimiititaliap oqaatigissallugu tunngavissaqartippaa “oqartussap” kiisalu “suliffeqarfiup” nassuiaatigineqarnerisa pisariaqassusia ataatsimiititaliamit paasiuminaatsinneqarmat, tassami oqartussanik suliffeqarfinnillu assigiinngitsunik pisussaaffiliinissaq pineqanngimmat. Tamanna tunngavigalugu isumaliutigineqarsinnaavoq §§ 3 aamma 4-mi oqaasertaliussat peerneqarsinnaanersut paragrafimillu assersuutigalugu ima oqaasertalerneqartumik taarserneqarlutik:

”Sulisitsisutut paasineqassaaq sulisitsisoq kinaluunniit Kalaallit Nunaanni sulianik ingerlataqartunik sulisulik.”

Tamatuma saniatigut siunnersuutip sinnerani malitsitut iluarsissuteqarnissaq allannguinerup aamma nassatarissavaa. Ataatsimiititaliap tassunga atatillugu maluginiarpaa Naalakkersuisut ulloq 11. September 2020-mi akissuteqarnerminni ataatsimiititaliap §§3-p aamma 4-p oqaasertalerneqarnerisa allangortinneqarnissaannik siunnersuutaa pillugu ataatsimiititaliamik oqallisiginneqateqarnissaq ammaffigalugu oqaatigigaat, tamanna ataatsimiititaliap aalajangiusimappagu.

7.5 “Najugaqavissuunngitsut” pillugit

Inatsisissatut siunnersuummi § 10-mi aalajangersarneqarpoq pisortaqarfiit imaluunniit suliffiit kikkulluunniit suliamik ilinniarsimasumik ataatsimik amerlanernilluunniit sulisoqartut, ilinniartuuteqarnissamut sungiusartuuteqarnissamulluunniit akuerineqarsimagunik ilinniartunik suliffimillu sungiusartunik najugaqavissunik atorfinitsitsinissamut pisussaaffeqartut.

Tassunga tunngatillugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit ima aperineqarput²³:

”Najugaqavissuunngitsut qassit piffissami 2014-imiit 2019-ip tungaanut Kalaallit Nunaanni ilinniartutut/suliffimmik misiliisutut atorfinitsinneqarsimappat?”

”Naalakkersuisut isumaqarpat tamanna tunngavigalugu inerniliunneqarsinnaasoq najugaqavissuunngitsut ilinniarfissanik/suliffimmik misiliffissanik najugaqavissunut inangiisartut?”

Naalakkersuisut tamatumunnga ima akippu²⁴:

”Aalajangersimasumik najugaqartuunngitsut qassit piffissami 2014-2019-imi Kalaallit Nunaanni ilinniartutut/sungiusartutut atorfinitsinneqarsimanersut Naatsorsueqqissaartarfimmi allassimanngilaq. Taamaalilluni apeqqut taanna akineqarsinnaanngilaq.”

”Ilinniartut/ sungiusartut aalajangersimasumik najugaqartuunngitsut, tassunga atatillugu aalajangersimasumik najugaqartunut inangiisut oqartoqarsinnaanngitsoq Naalakkersuisut isumaqarput.”

Qinnuteqarnerup suliareqarnerani qinnuteqartup najugaqavissuuneranik uppersaammik pissarsiniartussaaneq, ilinniartunik sungiusartunillu najugaqavissunik atorfinitsitsisussaataalernerup kingunerissavaa. Tamanna tunngavigalugu **ataatsimiititaliap kaammattuutigissavaa**, qanoq ilinniartut sungiusartullu atorfinitsinneqartussat najugaqavissuunissaannik piomasqaat Kalaallit Nunaannut iluaqutaanerminiit ajornartorsiutaanerunnginnersoq Naalakkersuisunut isumaliutigeqqullugu. Ilinniartunik sungiusartunillu atorfinitsitsisarnermi najugaqavissut najugaqavissuunngitsunit inangerneqarnissaat annilaanngatigissallugu tunngavissaqanngitsutut Naalakkersuisunit namminernit nalilerneqarpoq. Taamaalilluni apeqqutaalerpoq taamatut piomasqaateqarnissaq ilumut pisariaqarnersoq, imaluunniit ingerlatsinikkut sunniuteqartumik kinguneqaataanngitsumik ajornartorsiut piomasqaatip nassatarisaa

²³ Ataatsimiititaliap apeqqutaa 12. november 2019-imeersoq.

²⁴ Naalakkersuisut akissutaat 19. november 2019-imeersoq.

pinngitsoortissinnaaneripput.

7.6 § 7 pillugu

Siunnersuummi § 7 malillugu ilinniartooq tassaavoq:

”§ 7. Ilinniartutut imaluunniit sungiusartutut Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu paasineqassaaq kinaluunniit inuk akuerisaasumik ilinniakkamik ingerlataqartoq, taamaallunilu tassunga atatillugu ilinniartutut imaluunniit sungiusartutut suliamik ingerlataqartussaq.”

Siunnersuummi § 5, imm. 2 malillugu sulisoq suliamik ilinniarsimasooq tassaavoq²⁵:

”Sulisutut suliamik ilinniarsimasutut paasineqassaaq Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu inuk kinaluunniit inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerni ilinniakkamik naammassisaqarsimasooq, ISCED 2011-ip 3-4 nalinganik pisortani imaluunniit suliffeqarfimmi suliffeqartoq, ilinniakkamullu naapertuuttunik suliaqartinneqartoq.”

Ataatsimiititaliaq § 7 pillugu Naalackersuisunut ima apeqquteqarpoq²⁶:

”Oqaasertaliussani oqaaseq ”ingerlataqartussaq” atorneqarpoq. Aalajangersagaq ima paasineqassava, tassa inatsit taamaallaat pisuni Ilinniartutut/suliffimmik misiliisutut sulineq ilinniarnep ilaatut pisussaaffiusumik sulianut atuuttoq, imaluunniit aamma pisunut ilinniartutut/suliffimmik misiliisutut sulineq ilinniartup nammineq kissaataa tunngavigalugu sulianut atuuppa?

Naalackersuisut apeqqummut ima akissuteqarput²⁷:

” Inatsisissatut siunnersuut, sungiusarnissaq ilinniartitaanermut ilaalluni, inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut, naatsorsuussaavoq.”

Ataatsimiititaliamit paasineqarpoq sulisumut ilinniarsimasumut nassuiaat taamaallaat inuussutissarsiutinut ilinniakkanut ISCED 2011-mi qaffasissuseq 3-4-mut atuuttoq, ilinniartumullu nassuiaat oqaasertaliineq malillugu ilinniagaqartunut tamanut ilinniakkamut akuerisaasumut tigusaasimasunut tassungalu atatillugu ilinniartutut sungiusartutullu suliassanik isumaginnittussanut atuuttoq. Paragrafip taamaallaat inuussutissarsiutinut ilinniartunut atuuttuunissaanik paasinnineq Naalackersuisut ataatsimiititaliap apeqqutaanut

²⁵ Inatsimmut nassuiaatini qupp. 42.

²⁶ Ataatsimiititaliap apeqqutaa 12. november 2019-imeersoq.

²⁷ Naalackersuisut akissutaat 19. november 2019-imeersoq.

akissutiminni tunngavilersuutigisaat aalajangersakkap oqaasertalerneqarneranut naapertuutinngilaq. Taamaalilluni "ilinniartuq imaluunniit sungiusartuq" ilinniakkat ISCED 2011-mi qaffasissutsip 3-4-p saniatigut ilinniakkanut amerlanerusunut atuuttuosorinarsinnaavoq, taamaammallu "ilinniartuq imaluunniit sungiusartuq" kiisalu "sulisup suliamik ilinniagallip" akornanni ataqatigiinngittoqartungalluni.

7.7 Siunnersuutip tusarniaassutigineqarnera pillugu

Ataatsimiititaliap maluginiarpaa siunnersuut 2019-imi piffissami 2. augustimit 9. augustimut tapiliussatut tusarniaassutigineqartuq siunnersuutitut siusinnerusukkut tusarniaassutigineqarsimasunut sanilliulluni malunnaatilimmik allannguuteqarsimasoq. Tassunga atatillugu tusarniaaneq ullunik arfineq marlunnik sivisussusilik sivikitsuararsuusoq oqaatigissallugu ataatsimiititaliap tunngavissaqartippaa, tamanna pingaartumik siunnersuutip atortutigut siunnersuutitut siusinnerusukkut tusarniaassutigineqarsimasunit allarluinnaanera eqqarsaatigalugu.

7.8 Naalackersuisut allannguutissatut siunnersuutaat

Aappaasaaneerinninnissaq sioqqullugu Naalackersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussipput. §14-imut immikkoortunik nutaanik ilanngussinissamik kiisalu § 16-imi atuutilerfissatut aalajangersakkamik allannguutissatut siunnersuutikkut siunnersuisoqarpoq. Atuutilerfissaanut tunngatillugu allannguutissatut siunnersuut immikkoortumik suliarinninnerup sivitsortoorsimaneranik, atuutilerfissatullu siunnersuutaqqaartup qaangiutereersimaneranik tunngaveqarpoq.

§ 14-imi allannguutissatut siunnersuutaasut siullertut nassatarissavaat suliffeqarfiit pisortallu oqartussat ilinniarfinnut attuumassuteqartunut attaveqarsimanerlutik, kiisalu ilinniartunik suliffimmillu misiliisunik akuersissuteqarfigisartik naapertorlugu amerlassusilinnik atorfinitsisisimanerlutik ukiumoortumik nalunaarutiginnittussaataalernerat. Aappaatullu Naalackersuisut aalajangersaasinnaaneranunni immikkoortoq 5-ikkut nutaakkut tunngavissiisoqarluni; *"Inatsimmi matumani nalunaaruteqarnissamut piumasaqaatit imaluunniit pisussaaffiit malittarineqannginnerini annertunerusumik nalunaaruteqarnissaq aamma malittarisassiornissaq pillugu Naalackersuisut erseqqinnerusunik aalajangersakkanik aalajangiisinnaapput, aamma takuuk § 11."*

Tamanna inatsimmut nassuiaatini ima itisiliivigineqarpoq:

"Inatsimmi matumani nalunaaruteqarnissamut piumasaqaatit imaluunniit pisussaaffigisat piviusunngortinneqanngiffiini piviusunngortitsinissaq pillugu pituttuisutut isumaqatigiissutip atsiornissaa pillugu piumasaqaateqarnissamik piviusutut ataasiakkaanut nalilersuineq malillugu § 11-mi eqqaaneqartunut taakkununnga naleqqiullugit kinguneqartitsinerit pillugit Naalackersuisut

annertunerusumik malittarisassianik ilanngussisinnaanissaannut aalajangersagaq tunngavissiuivoq.”

Tassunga atatillugu ataatsimiititaliap naliliinera malillugu siullertut inatsimmut nassuiaatitigut inatsisiliornerusooq oqaatigissallugu ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsorivoq. Kinguneqartitsisinnaanerit pillugit inatsimmut nassuiaatitigut oqaaseqaatit naammangillat. Tamannami inatsisip oqaasertalerneqarnerani erseqqissumik allassimasariaqarpoq. Aappaatut kinguneqartitsinerit suut atorneqarsinnaanissaat Naalakkersuisunit kissaatigineqarnerusooq erserluttorujussuartut ataatsimiititaliamit nalilerneqarpoq. Kinguneqartitsisinnaanerinuku suut Naalakkersuisunit kingusinnerusukkut atorneqarsinnaasussatut kissaatigineqartut?

Illuatungeriit isumaqatigiissuteqartussanngorlugit pituttorneqarnissaannik periarfissaqarnissamik Naalakkersuisunit kissaateqarneq oqaasertaliinermut tunngaviusimappat, taava ataatsimiititaliap paasinninnera malillugu illuatungeriit pituttorsimangitsut marluk akornanni isumaqatigiissuteqarneq matumani pineqanngilaq, taamaalillunilu isumaqatigiissuteqarneq peqqussummik tunngaveqartutut isumaqarfiginernerussaag.

Allannguutissatut siunnersuutip immikkoortuata taassuma taamak piviusorsiuunngitsiginera ataatsimiititaliamit ajornartorsiuterujussuartut isigineqarpoq. Tamanna ilaatigut piginnaatitsissutit Naalakkersuisunit qinnutigineqartut kingunissaattut naatsorsuutigineqartut pillugit Inatsisartut ilisimasaqartussaataammata, taamaalillutik Inatsisartut tamakkiisumik ilisimasaqarnermik tunngaveqarlutik aalajangiisinnaaqqullugit, ilaatigullu suliffeqarfinnut oqartussanullu siunnersuutikkut anguniarneqartunut kinguneritinneqartussat erserlummata.

Nangillugulu allannguut taanna tusarniaassutigineqarsimasungangitsoq oqaatigissallugu ataatsimiititaliamit tunngavissaqarsorineqarpoq, illuatungerisat tusarniarneqartut siunnersuutip allannguutaa taanna pillugu isummernissaminnut periarfissinneqarsimannginnerat iluannngitsutut ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq.

7.8.1 Naqqiissuteqarfiusumik allannguutissatut siunnersuuteqartoqarnissaannik ataatsimiititaliamit kissaateqarneq

Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit kaammattuutigineqassaaq Naalakkersuisut pingajussaaneerinninnginnermi naqqiissuteqarfiusumik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussissasut, tassani nalunaaruteqarnissamat piunasaqaatit pisussaaffiilluunniit malinneqarsimannginnerini annertunerusumik nalunaaruteqartarnissaq maleruagassiornissarlu pillugit aalajangersagassatut kissaatigineqartut imarisaat atuuffillu erseqqissumik allaaserineqassallutik, tassungalugu ilaavoq pituttuisumik isumaqatigiissuteqartoqarnissaannik piunasaqaateqarsinnaaneq, kiisalu inatsisip oqaasertalerneqarnerata inatsimmullu nassuiaatit imarisaasa imminnut naapertuunnerat

Naalakkersuisunit qulakkeerneqassaaq. **Aammattaaq ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqassaaq.** Naalakkersuisut pingajussaaneerinninnginnermi allannguutissatut siunnersuutip imarisai pillugit inuussutissarsiornermi soqutigisaqartunik attuumassuteqartunik tusarniaanasuassasut. Tassunga atatillugu pingajussaaneerinninnerup UKA2020-mi kingusinnerusumut kinguartinneqarnissaanik Naalakkersuisut nammineerlutik suliniuteqassasut ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq, tamanna pisariaqassappat.

8. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Naqqiissuteqarfiusumik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussisoqarnissaanik kiisalu imm. 7.8.1-imi allassimasutut tusarniaanasuaasoqarnissaanik ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit kaammattuutigineqartup Naalakkersuisunit malinneqarnissaa naatsorsuutugalugu, **siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit inassutigineqarpoq.**

Siunnersuutip pingajussaaneerneqannginnermini ataatsimiititaliamut nutaamik suliassanngorlugu innersuunneqarnissaa ataatsimiititaliamit qinnutigineqassaaq.

Ataatsimiitaliap taamatut oqaaseqaateqarluni isumaliutissiisummilu allassimaneratut paasinnilluni siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Henrik Fleischer
Siulittaasoq

Sofie Geisler
Siulittaasup tullia

Aqqalu Jerimiassen

Hermann Berthelsen

Rachel Ingemann

Bo Martinsen

Tillie Martinussen